

Իմ լազրադատունը ըստ է ամեն օր (ըստ է ասն օրերից) Ժամը Գիշ մինչև
2-ը: Յայտարարութիւնները ընդունելով են ամեն լեզուներով:
Յայտարարութիւնները ըստ է 2 կ, լեզուները համար իրեն հաշտարար:

—|| ստորէ, || ստորէ, այդ ինչ անու-

յի հետ, որ խոստանալով ամուսնա- նալ երկուստեք լազարեանի քրոջ հետ, նոյն գիշերը ամուսնացել էր մի ուրիշի հետ, որի համար էլ վերոյիշեալ մեղադրութիւնը տեղի ունենալով, լազարեանը սպանել էր սպային, որի հետեանքն էլ այն եղաւ, որ լազարեա- նին դատի տանեցին այդ բանի հա- մար: Այժմ ինչպէս տեղեկանում ենք, Պետերբուրգի նահանգական դատա- րանը փակ դռներով քննելով այդ գործը, լազարեանին մեղադրութիւն է ձանա- չել և դատապարտել է երկու և կէս տարուայ բանտարկութեան:

ՇՈՒՇԻՒՑ.— Ամբաստանի ձիւներին և ամպամած եղանակներին այժմ էլ սկսել են հետեւել պարզ և պայ- ճառ օրերը. այժմ կատարեալ ա- չուն է Շուշիում: Առետուրը լաւ է: Ամեն տեսակ մթերքների առատու- թիւն է. իսկ ալիւրի միայն թանկու- թիւն— իւրաքանչիւր պոնդը 80—90 կոպէկ: Թող թէ այս չափ թանկ են ծախում ալիւրը, գիւղացիները դեռ մի խորհրդակցութիւն էլ են սովորել. նը- բանը վատ ալիւրը չափազանց մեջ ա- ծելով երեսին մի քանի բուն լաւ և սպիտակ ալիւր են չաղ տալիս: Արժէ, որ քաղաքային վարչութիւնը ուշադրութիւն դարձնէր այս բանի վե- րայ:

Փող կորոզ հաստատութիւնը ար- ղէն պատրաստել է նոր ձևի ալ- ծաթէ փողեր մի բութիանոց և յի- սուռն ու քանակից կոպէկանոց: Փողի մի երեսում փորագրուած է թա- զաւոր կայսրի պատկերը, իսկ միւս կողմը արքայական նշանը՝ ներքեւ փողի արմէքը ցոյց տաւող գրերով: Փողի կողքին նշանակուած է մարտը արծաթի չափը:

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼԻՑ տեղի հայոց ու- սումնարանի հոգաբարձութիւնը մեզ

ցիր դու, միթէ հաւատած ես իմ ա- կանջներին... կարծես քնից սթափուե- լով բացադանչեց օրիորդը. այդ դու սասցիւր թէ օտար եկեղեցու գրիկ կը դիմես... յետ ես խօսքդ, յետ առ- ապա թէ ոչ ես այս բոլորից արդէն կարհամարմ լինի:

— Էլ ուրիշ ինչ ելք է մնում ինձ, Ասողիկ, միթէ կարող եմ ես բաժանու- ընք քեզանից...

— Դու ինքդ մոռացել ես քեզ, Պետ- րէ: այդքան թուրութիւն ես քեզ չեմ ներում, կրկնեց օրիորդը. և թէ դու չես կարող բաժանուել մի աղջկանից, որին սիրում ես, ինչպէս կարող ես ուրեմն բաժանուել այն ե- կեղեցուց, որ քեզ ծնել և սնուցել է, ինչպէս կը համարձակես անտարբե- լայն եկեղեցին: որ քո ազգի միակ յոյսը և ապագան է, միակ հարստու- թիւնը և պարծանքն է, որին պահպա- նելու համար քոնախաճայքերը արիւն են թափել: քնտանիքներ են զոհել, իսկ դու, օհ, ամաչում եմ ասել, դու մի աղջկայ սերն անգամ դժուարա- նում ես զոհել... Եւ ինչ, դու կար- ծում ես թէ ես այնքան սուտ կլինիմ, որ դարձեալ կը շարունակեմ սիրել քեզ, երբ կը տեսնեմ քեզ հայ եկեղե- ցուց օտարացած: Մի սխալուի՛ր, Պետ- րէ: կանայք գիւղացիներին են սիրում, կաճաճներին համար նրանք սիրտ չու- յին...

— Բայց ինչ ես հրամայում ինձ որ անեմ, Ասողիկ, այն օրը, որ կը վըճ- ուուի իմ և քո բաժանումը, այն օրը էլ ես չպիտի չնչեմ այս աշխարհի օղբ...

— Ես դեռ իմ յոյսը չեմ կորուս- իսկ դու որ տղամարդ ես, ինձանից աւելի քաջութիւն պիտի ունենաս: Ուրեմն թող բաժանուի քո զբաղմունք- ները, եթէ ես անխնայաբար վի- ռաւորել եմ նրանց:

դրում է:— Անցեալները քաղաքիս մի- քանի հայ երիտասարդներին մէջ ծագե- ցաւ մի գեղեցիկ միտք ներկայացումն տալու, որից զոյացաւ բաւական նա- նաւոր արդիւնք մեր հայոց և հայ- կաթ. ծխական դպրոցների համար: Պ. պ. Առաքել Նալբանդեան, Աւետիք Թղլեան և Յովհաննէս Ներսէսեան խնդրեցին տեղիս ուստաց թատրոնա- կան վարչութիւնից, որ մի ներկայա- ցումից զոյանալու արդիւնքից թողնե- լով 250 բութին թատրոնական խմբի օգտին, մնացածը հաւասարապէս բա- ժանուի հայոց դպրոցներին: Թատ- րոնական վարչութիւնը համաձայնուե- լով սոյն առաջարկութեան, ղեկավա- րել 12-ին դրեց «Таскочель» օպերե- տը, որից զոյացաւ 610 բութին եկա- մուտ, հետեալը մեր երկու ուսում- նարաններին իւրաքանչիւրի օգտին մնաց 180-ական բութ:

Հայոց ծխական դպրոցի հոգաբար- ձութիւնը ստանալով պ. Աւետիք Թղ- լեանից 180 բութին, պարտք է հա- մարում յայտնելու իւր խորին շնոր- հակալութիւնը վերոյիշեալ երեք պա- րոններին, որոնք ոչ ինչ աշխատանք չխնայեցին տնտեսները ցրելու հա- մար: Շնորհակալութիւն նոյնպէս այն մեծատուններին, որոնք բարեհաճե- ցին վճարելու իրենց վերցրած օթեակ- ների կրկնապատիկ և եռապատիկ գինը:

«Кур. Гр. и Уг. пр.» թերթում կարդում ենք. «Մօտ ժամանակներս դուրս եկան նոր օրէնքներ վաճառման մասին: Բայց որովհետեւ օրէնքի խմբ- ընդունումը մի յօդուած բաց են թողել ուշադրութիւնից, այդ պատ- ճառով էլ դուրս է գալիս հետեւեալ հակասութիւնը: Տնտեսները կամ քեօխման եթէ հատարական գու- մարից վաճառել է մինչ 300 բութի և ժամանակին չէ վերադարձնել փողը, օրէնքի 354 յօդ. 3 կէտի հիման վե-

րադը չի յաջողել այն ժամանակ կը մտածենք, թէ ինչ պիտի անենք, եկեղեցուց վրէժ տանելու իրաւունք չունենք: Ինչ կը լինի մեր դրութիւնը եթէ ամեն մի զփոքն օտար եկեղե- ցու գրիկը վաղէ: Միթէ հայ եկեղե- ցին պատասխանատու է իւր պաշտօ- նեայի անիրաւութիւններին: Եթէ մենք զարգացածներս քաջութիւն չունենք փորձութիւններ ժամանակ մեր եկեղե- ցուն հաւատարմ մնալու, ինչ իրա- տւածքով ենք մենք սնվոքոր խումբ- նը դատապարտու... Եթէ քո եկեղե- ցու օրէնքը հրամայում է քեզ մեռ- նել, մեռի՛ր և ամօթ մի բերել նրան, այս է դիւցազնական ազնուութիւնը և այս բարեմասնութեան սիրապետը միայն իրաւունք ունի սիրելու...»

Պետրոսը դիմադր լսում էր սիրու- ռուն և երբ նա աւարտեց՝ բարձրա- ցրեց աչքերը, նայեց նրա դէմքին: որ այդ բոլորին վառվում էր վարդապոյն կրակով և մեղմ ձայնով ասաց.

— Բո յանդիմանութիւնները իրա- տացի են, Ասողիկ, իմ խօսածները արդարեւ յիմարութիւններ էին, ես նե- լողութիւն եմ խնդրում: Երբ մարդ անձնատուր է լինում բարկութեան, չափ հազիւ է պատահում, որ նա ի- մաստուն վճիռներ դնէ, ի հաբիւ, ես այդ խօսքերը ասացի միայն ասելու համար, ապա՞ թէ ոչ խօսքից մինչև գործը անցնելը բաւական ճանապարհ կայ և քիչ է պատահում, որ զարթո- թի սաստկութիւնից անզգայացած իո- հակասութիւնը չզարթնի այդ ճանա- պարհի վերայ: Միթէ հաւատում ես թէ ես կտորանայի այդ աստիճան, քանի որ ստորանալուց առաջ կարելի է պատուով հրաժեշտ տալ աշխարհին... Ուրեմն թող բաժանուի քո զբաղմունք- ները, եթէ ես անխնայաբար վի- ռաւորել եմ նրանց:

բայ ենթարկվում է բանտարկութեան, ասաց որ եւ ինչ երաւոնահանքը զննուեալ: Իսկ եթէ նա իւր ժամանակին կը վե- րադարձնէ վաճառած փողը, պիտի են- թարկուի օրէնքի բ. հատորի 354 և 82 յօդուածներին հիման վերայ բան- տարկութեան— իրաւունքները խլուե- լով: Այսպէսով ուրեմն փոքր յանցանքը կրում է մեծ պատիժ և հակառակը, մեծ յանցանքը— փոքր պատիժ:

Տարին վերջանում է, բայց խմբա- դրութեան չկարողացաւ վերջնա կամ առաջուց ստացած ամեն գրումները լոյս հանել և այդպիսով դրանցից չառե- րը դեռ չեն հրատարակուած: Առաջի կայ տարին կաշխատենք հրատարակել այն գրումները, որոնք կարելի են և տպագրութեան յարմար, հետեալը մեր աշխատակիցները թող մի փոքր համբերութիւն ունենան:

ԲԱՎՈՒՒՑ.— Գեղտ. 20-ին, առաւօ- տեան 2 1/2 ժամին քաղաքիս Նորաշէն եկեղեցու զանգակները տխրածայն գլուխով էին զՄարգարիտիկան ընկե- լութեան միակ չէնքը:— Երկուսն զըզ- րոցի հրդեհի սարսափելի բռնիք... Այ- րուեցան և մնասուեցան չափսենակ- ներ և պատշաճաբար մեծ մասը: Վնա- սուած են դպրոցի նստարանները և ընթերցարանի գրեանքը: Չեռադրծ իրեղէնների պահարանը մոխիր է դարձած իւր մէջի շատ իրեղէններով: Անմիաւ են մնացել ընթերցարանի 2 սենեակները և խորհրդարանի սենեա- կը, 200-ի չափ մատաղ երկուսն աղա- նիւր դարձաւ մնացին առանց ուսում- նարանի:

Հրդեհի պատճառը դեռ յայտնի չէ հաստատապէս, ոմանք ենթադրում են, որ չար ձեռքերից է ծնունդ առել կրակը, ոմանք վերագրում են այդ չէնքի մէջ բնակուողների անզգուշու- թեան և ոմանք պնդում են, որ ար- տաքնոց զնացող մի պարոնի վառ

— Դու միշտ նոյն սիրտն ունիս, Պետրէ, մի վայրկեան անգամ ես ի- րաւունք չունէի նրա ազնուութեան վերայ կասկածելու. ուրեմն դու էլ ինչ ներքի, որ ես ստանութեամբ յան- դիմանեցի քեզ:

— Աստուած ձեզ երկուսին միմեանց համար է ստեղծել, խօսեց վերջապէս և Տէր-Վարդգիսը, որ մինչև այն լուռ նստած լուռ էր երկու սիրահարների խօսակցութիւնը, մարդիկ իլուր են խօսակցութեան բաժանել ձեռք միմեանց: Ես յօժարու իրաւոր կը զոհեմ ձեր բա- զաւորութեան համար իմ քահանայա- կան կոչումը: Եթէ զիտեանքի թէ չա- րափութ մարդիկ զարձեալ չեն խան- զարիւ ձեր երջանկութիւնը:

— Ո՛հ, ո՛վ որ նշանակուած է զո- հուելու, նա ինքն էլ կոչուի, նկա- տեց Ասողիկը: դուք պարտաւոր էք անկողնուտ պահել այն հարստութիւ- նը, ինչ որ ձեր սեփականութիւնը չէ, այլ ձեր ընտանիքի, մենք ձեր բարեա- ցակութեամբն էլ զոհ ենք արդէն:

— Այսուամենայնիւ ես իմ բոլոր ոյ- ժքս գործ կդնեմ, որ այս արժանաւոր միութիւնը չխափանուի, ասաց Տէր- Վարդգիսը տեղից վերկենալով. իսկ եթէ իմ ոյժն չի բաւականանալ, այն ժամանակ արդէն...

— Այն ժամանակ մենք կյանանք մեզ ճակատագրի կամքին... վճռական ձայնով աւելացրեց Պետրոսը և Տէր- Վարդգիսի հետ միասին դուրս եկաւ տնից:

Ի. ԲԱՐԵԿԱՐԳՅԻ ՏՈՒՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

Պետրոսը Տէր-Վարդգիսի հետ միա- օրն տնից դուրս գալով մտադրել էր զղակի Առաջնորդին դիմելու նրա- նից վերջնական պատասխան առնե- լու համար, որովհետեւ Սրբազան հայրը

պապիրոսի միացորդից է ծագել... Բայց ճիշտը Ալլահը գիտէ: Ենթեք ապահովացրած է 7 հազար բութիով, մէջի կահ-կարասիքը 1200 բութիով և գրադարանի գրքերը 2000 բութի: Ասում են, որ ընթերցարանի նոր ստացուած 1000 բութու գրեան- քը ապահովացրած չէ:

Երեկ մեր ընթերցողները յիշում են, որ ներկայ տարուայ աշնան պ. Նրմո- լով կովկասի արդիւնաբերութիւնները ուսումնասիրելու համար ճանապար- հորդում էր կովկասում Ֆինանսների մինիստրի յանձնարարութեամբ: Այ- ժմ պ. Նրմոլով իւր ճանապարհոր- դութիւնը աւարտած լինելով, ղեկ- տեղերի 19-ին Պետերբուրգի կայսերա- կան աղետ տնտեսական ընկերութեան ընդհանուր ժողովում կարգաց իւր ղեկուցումը, որ հետեանք է իւր արած ճանապարհորդութեան: Այդ ղեկու- ցումը վերաբերում է կովկասի գինու արդիւնաբերութեան, որի հետ իւր ժամանակին կը ծանօթացնենք ըն- թերցողներին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻՑ մեզ գրում են.— Յունվարի 10-ին, այստեղի հայ ուսանո- ղութիւնը պատրաստուած է ներկայա- ցում տալու Կոնստովի դահլիճում: Պիտի խաղան Սոնդուկեանցի «Բանդուած օջախը», իսկ ի մէջի այլոց ուղում են կենդանի պատկերներ ևս ներկայաց- նել մասնակցութեամբ պրօֆէսոր Կլոդի, Վստահ ենք, որ Պետերբուրգի հասարակութիւնը անտարբեր չպիտի գտնուի դէպի այս ուսանողութեան ներկայացումը, որ կարօտ է քաջա- լիրութեան այսպիսի մի հեռաւոր երկրում:

ԲԱՎՈՒՒՑ.— «Նոր-Վար»-ի ընթեր- ցողներին արդէն յայտնի է, որ «Մար- ցախարկան» ընկերութեան հրկիշեալ չէնքի հիմնական վերանորոգութեան

խոստացել էր նրան այդ առաւօտը և ի՞նչ իւր վճիռը տալու:

— Իմ կարծիքով քո Սրբազանի մօտ գնալը դուր աշխատանք է. ինչ որ բա- րեկարգիչն է ցանկանում նոյնն էլ Սրբազանը պիտի որոշէ, ասաց Տէր- Վարդգիսը Պետրոսին, երբ նրանք մի- քանի քայլ տանից հեռացան, աւելի լաւ է բարեկարգչի հետ տեսնուել և նրա հետ համաձայնութիւն կայացնել: — Չեմ հասկանում ձեզ, ինչ կնշա- նակէ, թէ Սրբազանը բարեկարգչի ցանկութեան համաձայն պիտի իմ գոր- ծը որոշէ, միթէ Առաջնորդն ու բա- րեկարգիչը փոխել են իրենց դերերը թէ ինչանաւորի կամը իւր ստորագր- եալ ծառան է կառավարում:

— Այդ հարցին ես բացորոշ պա- տասխան տալ չեմ կարող. այդքանս միայն կասեմ, որ քո պատկի հրամա- նագիրը ուշանում է և ոչ թէ մերժ- վում և ուշանում է փողի պատճա- ուղը, իսկ փողը որչափ բարեկարգչի մօտ է յարգի, նոյնքան էլ առաջնոր- դի մօտ...

— Փողի պատճառով միթէ. դրա վե- րայ ես մինչև անգամ չեմ մտածել:

— Իսկ ես մտածել եմ, պատկի գոր- ծերը միշտ կապ ունին դրամական հաշիւների հետ:

— Հասկանում եմ ձեզ, բայց միթէ ես այդ աստիճան կը ստորացնեմ ինձ, միթէ այդ ճանապարհով պատկի հրա- մանագիրը կստանամ ես...— Երբեք, եթէ մեր միութիւնը փողով կարող է հա- լինել, ուրեմն առանց փողի էլ նա հա- րկիւմ է ինչ, ինչ կնշանակէ օր ցե- րեկով հարստահարել այն մարդուն, որ տղետ ամբողջ անդամը չէ և կա- մաւ կուրսանալ չէ կարող: Տէր-Աս- տուած, եթէ ընդ դալար փայտ զնյոս առնեն, չորս զինչ լինիցի... — Դու առաջինը չես, որ այդպէս

համար, «Բնիկ» խորհրդի պ. պ. ան- զամեքը հանգանակութիւն են բացել Բիթայ հայ համայնքի մէջ: 4000 բութի արդէն հանգանակուել էր ամենափոքր ժամանակուայ մէջ, իսկ ղեկուսներին 23 -ին արդէն անցել է 8000 բութուց, և ստորագրութիւնը յաջողութեամբ շա- րունակվում է: Բարեկալտ հասարա- կութիւնը ամենայն համակրութեամբ է վերաբերվում դէպի իրեն զիտող աղ- քային անխնայ մշակներին... Կա- րելի չէ չնկատել, որ մեր պարտա- ճանաչ հասարակութեան Զարգաց- յալէ չափ ու կշիռը աշխարայ փայ- լում է: Բայց և այնպէս համոզուած ենք, որ և կը գտնուին այնպիսի լրջա- միտներ, որ դրանց ևս կը կոչեն բա- րոյականութիւնից դուրս համայնք:

ՂԱՍԱՍՈՒՐ-ԲԱՍԱՐԻՑ.— Ամեն բարի բանի մէջ միշտ որոշուող պ. Յով. Սեկինեանցը, որ այժմ մեր ուսում- նարանի գրադարանի պահպանութեան համարեա միակ սինն է և իւր թան- կազին նուէրներով միշտ հարստացրել է գրադարանը, այս օրերս ես նուի- րեց Գոստոսեվսկու ամբողջ հատորները: Անցեալ տարի ազնիւ պարոնը նուի- րել էր Տուրքենեվի լուռը շարագրու- թիւնները: Շնորհակալութեան արժա- նի է պարոնի վարմունքը և միանգա- մայն խորհուրդ կտայինք Ղարաուի միւս աղաներին ևս հետեւելու պ. Յով. Սեկինեանցի գեղեցիկ օրինակին:

ԱՍԱՍՆԱՍԻՑ.— Եղանակը ախոր- ժելի է. Շատ ժամանակ է ձիւն չէ եկել: Մթերքները աժան են և վա- ճառականութիւնը ընկած: Երեխանե- րի մէջ տարածուած են քիչաւ և բաւեղ- անուանուած տարափոխիկ հիւանդու- թիւնները: Միջոցներ չեն գործ զըր- վում:

ՇՈՒՇԻՒՑ.— Կաղիկ հիւանդութիւնը Շուշիում արդէն սկսել է տարածուել:

ես խօսում, Պետրէ, քեզ նման շատերն են խօսացել: Բայց ի վերջոյ՝ բոլորն էլ «կակղկ կերել են»... Ես ինքս, որ ամեն գաղտնիքների հետ ծանօթ լ, շատ եմ աշխատել արմատախիւ անելու այդ ախտը մեր քահանաների մէջից, երբեմն քաղցրութեամբ քարոզելով, երբեմն խստութեամբ յանդիմանելով: Բայց իմ բոլոր աշխատանքը, իմ քա- լոցներն ու յանդիմանութիւնները ե- ղել են «ձայն բարբառոյ յանապա- տի»... Հոգեւորականութիւնը այս հի- վանդութիւնից ապաստելու համար շատ քիչ են մասնաւոր մարդկանց բարի ցանկութիւնները: Խրատներն ու քա- րոզները, որովհետեւ գետակը ակունք- ների մօտ է պղտորուած...

— Բայց ես չեմ կամենում շատերի ընկերը լինել. ես կամ պիտի ստանամ իմ պատկի հրամանագիրը առանց կողմնակի վարձատրութիւնների, և կամ պիտի դատուիմ հրապարակի վե- րայ իմ բոլոր հակառակորդների հետ միասին:

— Անփորձ ես, Պետրէ, անփորձ ես, արմ մայն ինչ որ ես քեզ խորհուրդ եմ տալիս, ապա թէ ոչ ամեն տեղ էլ դու քո գաղաղ կկորցնես:

— Թող ուրեմն այս խնդրում փոր- ձուիմ, պատասխանեց Պետրոսը և ող- ջունելով տէր հօրը ուղղեց քայլերը դէպի առաջնորդարան:

Դեռ նոր էր նա առաջնորդարանի բաղի մտնում, երբ նրան պատահեց հայր բարեկարգիչը:

— Ողջոյն ձեզ, Պետրոս-բեկ, ձեր էք շնորհ տանում, հարցրեց նա Պետրո- սին, գրեթէ նրա առաջը առնելով:

— Սրբազանի մօտ — Ինչու համար, երբի համաձայն Սրբազանի խոստման, դնում էք ձեր պատկի հրամանագրի մասին նրա վե- ճիւր լսելու:

Նազիրի հիւանդութեամբ վարակվում են և հասակաւոր անձինք, մանաւանդ կանայք: Սա մի տարբերակ երևոյթ է թվում շուշեցիների համար, մինչդեռ նրանք ծաղիկը միայն երեխաների մէջ են տեսնել: Գիւղերում էլ շատ տեղեր, մանաւանդ դէպի Զանգեզուրի գաւառը, ահազին զոհեր է տանում ծաղիկը երեխաներից:

Արտասահմանից «Նոր-Գար»-ին առաջիկայ 1887-ի համար բաժանորդ գրուողներից խնդրում ենք, որ շտապեն ուղարկել մեզ իրենց հասցէները, որպէս զի թերթի վարչութիւնը իւր ժամանակին կարողանայ համարները ուղարկել: Տարեկան վճարը 30 ֆրանկ է:

ՍԱՆՍԻՆՑ ԷԶՄԻԱԾԻՆ

ՈՒԽՏԱՒՈՐ ՀԱՆՍՊԱՐՀՈՐԴԻ ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՈՒ ԽՈՒՄՈՒՆԻՏԸ *)

Հազիւ թէ թափուր մանուկ է եկեղեցիի վեհափառը որպէս պատարազի բարձրանում է աւագ սեղանը և զպիւրները բռնում են իրենց տեղը: Եւ ահա ուխտաւորները բազմութիւնը հեղեղի նման գրոհ է տալիս ներս խոփելու: Անցքերը պաշտպանող դուրերի չղթան այդ հեղեղի անցիմադրելի ալիքների առաջերեւում է: Չէ անցնում մի քանի րոպէ և տաճարը լցվում է մի այնպիսի բազմութեամբ, որ յիշատի է թէ վերինց ասեղ ձգէին, գետին չէր ընկնի, տեղ չկար, որ խուժած չլինէր, միմիայն աւագ սեղանի բնին էր, որ աղատ էր, այն ևս գուցէ մատուցակիր եպիսկոպոսներն էին, որ վեցը աջ կողմից, վեցը ձախ կողմից բռնած էին ատոմանների վերայ խռնում բազմութիւնը: Կարծես թէ

*) Տես № 220.

— Այդո՞ւնեց դրա համար եմ գնում: — Սրբազանը տկար է և ոչ թիւն չէ ընդունում իւր մօտ, բայց ձեռք գործի մասին նա արդէն իւր գրաւոր հրամանը ուղարկել է ինձ, ահա այդ հրամանը, կարող էք կարգաւ. այս ասելով նա հանկը ծոցից Սրբազանի հրամանագիրը և տուեց Պետրոսին:

Երիտասարդը արագութեամբ աչքի անցրեց ըստ գրուածքը և զայրոյթ լից զոյնը նետեց: Սրբազանը ի միջի այլոց գրում էր բարեկարգչին. «Ստատագոյնս հրամայեմ ոչ թողաւորել ումէք ի քահանայայց արտակը զՊետրոս Մարաբեան ընդ Աստղկան Սարգսն, վասն մերձաւորագոյն ազգականութեան» որ ի նոսա...»

— Եւ սրանով ամեն բան վերջանում է, զայրացած հարցրեց Պետրոսը բարեկարգչին, երբ հրամանագրի ընթերցումը աւարտեց:

— Գրեթէ ամեն բան:

— Եւ ես չպէտք է պատկուիմ իմ հարաւարդի հետ:

— Ի հարկէ ոչ:

— Եւ այդ դուք հնարաւոր էք համարում:

— Եթէ այդպէս չլինէր, Սրբազանը այդ հրամանը չէր գրել:

Պետրոսը բռնեց նա բարկութիւնից զոգում էր ամբողջ մարմնով, բայց ինչ կարող էր անել, ում կարող էր բողբոջել: Եւ միթէ նա ոյժ է ժամանակ ունէր դրա համար, կամ կարող էր արդեօք յօստաւ թէ իւր այդ բողբոջողը դատը կը վառտակի: Նա յիշեց Տէր-Գարեգինի խօսքը. «Ի՞նչ պատկի հրամանագիրը ուշանում է և ոչ թէ մերժվում»: Եւ համոզուեցաւ, որ միւր էր բարեկարգչի հետ համաձայնութիւն կայացնել: «Անտեղի ճշմարտութիւնն էլ շատ անգամ գործի իմանալու համար անհրաժեշտ է դառնում», մտա-

ովիւնում էր, որ խռովում էր եւ նրա ստակալի ալիքները սարսափելի շաշխուռով առաջ ու յետ էր տարուելով: Առաջ գաւառապետը յետոյ վեհափառը յորդորում են խոստանք, որ հանդարտութիւնը բայց հնար է հնազանդել: Որի սիրտն է գնում, որը թուլանում է, բայց ի՞նչ կարող է դրանց ազատել: Դուրս բերել, անցքերը անցնել, բռնում են: Արարողութիւններն են ընթերցումներն ունկնդիր լինելու մասին մի մասով: Խռովելով օվկիանոսի սարսափելի աղաղակի մէջ ամեն ձայն խափանվում է: Եւ զգում եմ, որ նուազում եմ, բայց մատու ստատկութեամբ կրծում եմ, որ զգայութիւնս արթնում մնայ: Խառնակութիւնը սարսափելի է, բայց առաւել խառնակում են բեմից նետուած ստուգի կտորները: Հապս փառաւոր պաշտպանութեամբ կանայք, — դրանց պատճառած խառնակութիւնը առաւել վատթար իւր ժամանակին չեն եկել և յարմար տեղ բռնել: Եւ յարմար տեղ բռնել, մինչդեռ ամբողջ խռնուել լցրել է եկեղեցին և շարժուելու հնար չկայ: Նրանց առաջ մղելու համար մտրակներն շատաչինը ճգնում է անհնարին սեղմուած ամբողջ ճեղքել և անցք լսնալ:

Այս խռովութեան և աղաղակի մէջ պատարազը շարունակվում է: Վերաբերումը կատարուեցաւ: Ուշուշ ձայնում են: Վեհափառ պատարազիչը դառնալով դէպի ժամաւորները՝ բազմում է սեղանի աջ կողմում: Հայրապետական Աթոռի վերայ: Երգվում են և կարգաւորում են օրհնութեան սաղմոսներ և աղօթքներ և Ներսէս Ծնորհալու «Որ յառաջագոյն» շարականը: Եպիսկոպոսները հետըզհետէ կարգով կարգում են սահմանուած գրքերը և աւետարանները: Գպիրներն սկսում են երգել: Հոգոյն սրբոյ իջման նուիրեալ շարականները: Մայր Աթոռի լուսարարագետը բաց

ծեց նա ինքն իրեն. բայց հորեղից էր նրան նոյն իսկ նիւթական կարողութիւն, որ նրա շնորհիւ իւր հաւուակողներին սիրտը ամբողջ կարողանար նա: Այս էլ ուղարկութեան արժանի խնդիր էր: Այսուամենայնիւ երիտասարդը որոշեց Տէր-Գարեգինի խորհրդին հետեւել, որն հակառակորդների բռն զիտարարութիւնը հասկանալու համար:

— Տէր հայր, դուք երեկ չէք ուրանալ, որ մեր քահանաները մինչև այժմ հարկաւոր չհաս պատկեր են կատարել և այսուհետ էլ կը կատարեն, եթէ հարկը պահանջէ: Դարձաւ Պետրոսը բարեկարգչին, դուք չէք ուրանալ նոյնպէս, որ իմ պատկի առթիւ քահանաների ցոյց տուած ընդդիմութիւնը ջերմութեամբ օրհնութիւնից չէ ըզնուած, ուրեմն յայտնեցէք ինձ անկեղծութեամբ, ինչու համար են նրանք մեր միութեանը ընդդիմանում, և ինչով կարող եմ ես այդ ընդդիմութիւնը վանել:

Բարեկարգիչը զգուշութեամբ նախ իւր չորս կողմը, բռնեց Պետրոսի ձեռքից և տանելով նրան դէպի բակի անկիւնը, խորհրդաւոր եղանակով առաջ:

— Եւ ձեզ հետ մօտիկ ծանօթ չեմ, Պետրոս-բէկ, որովհետեւ դուք միշտ այստեղ չէք եղել, բայց շատ լուս ծանօթ եմ օրերից: Աստղիկի հետ և բոլոր սրտով յարգում ու պաշտում եմ նրան, իբրեւ մեր զպարանոցի մի անհման աշխատաւորին, իբրեւ մի ընտիր վարժապետ և իբրեւ ընտիրապետ դաստիարակչի: Նրան բազմաւորացնելու համար, ես ոչ իբրեւ մանուկ գործիչ, այլ իբրեւ քահանայ և հասարակագործի, յայտնեցի կառնէի ամեն զոհարարութիւն, որպէս զի մեր մանուկների այդ պահապան հրեշտակը՝ կարեւոր

է անում: Ս. Միւսոնի կաթսայի եօթնադոյն ծածկոցը և կաթարիչը: «Այսօր ցնծում երկրաւորք» շարականի վերջին հատուածի վերայ վեհափառ կաթսայից: Ս. Միւսոնի կաթսայի մէջ խաչաձև թափում է մինը միւսի ետեւից ծաղկանց հիւթերը և Պալատանը, իսկ «Առաքելոյ Աղանոյ» վերայ հին Միւսոնը: Այդ միջոցին դուրսի զանգակները և զոցները ուժգին ու ներդաշնակ անում են: Ժամաւորը համակվում է մի առանձին հոգեկան բերկրութեամբ: Նա լարել է իւր տեղադրութեան բոլոր ոյժն ու կորովը: Միայնակ փափանք է՝ չնուազել, որ բաց աչքով տեսնէ: Ս. Միւսոնի տեղադրութիւնը, որով նա եփ է գալիս: Ահա վեհափառ կաթսայից: Դայնով սկսում է տեսնուողը: Երբայց Միւսոնը նախ կենաց փայտը ընկղմելով, ապա Աստուածամուկ Գեղարդը և յետոյ Ս. Լուսաւորչի աջը և ամեն անգամ խաչաձև խառնելով: Տեսնուողութեան «Օրհնեսցիները» վեհափառ Հայրապետը ինքն էր երգում, իսկ երկրորդական եպիսկոպոսները մեղծօրէն ձայնակցում էին: Սարկաւագ խնդրում է վեհափառը օրհնութիւնը ուխտաւորների վերայ. կաթսան փակվում է նոյն կաթարիչով: Բայց առանց ծածկոցի: Հոգեւոր տէրը կրնալ է հանդէսը «Պահպանիչ»-ով և դառնում է դէպի սեղանը պատարազը շարունակելու:

Բոլոր հանդէսը թափոցից սկսած մինչև Տեսնուողութիւնը մօտ երեք ժամ տևեց: Եւ լարել է իւր բոլոր ուղարկութիւնը, որ իմանալ թէ իմ աստիճան ուղիղ է ժողովրդի աւանդութիւնը, թէ կաթսայի Միւսոնը մատուցելով տեսնուողութեան ժամանակ «միջի հիւթը եւ գալիս և գոլորչի արձակում»: Մեր հոգեւորականութեան կողմից ամենին ձգտումն էլ եղած չէ, որ այս աւանդութիւնը հաստատ պահուի, բայց մեր աշխարհիկ գրող-

ների վկայութեան նայելով *) ևս ես մի տեսակ հաւատում էի, որ այս աւանդութիւնը ուղիղ է, մանաւանդ որ ընտանի օրէնքների նկատմամբ՝ կատարած չունէի այս երևոյթի հնարաւորութեան մասին. սակայն ուղիղն ասեմ, իմ ներկայութեամբ կատարուած օրհնութեան ժամանակ ես չտեսայ: Գուցէ տօթն էր կամ խոնջութիւնը, որ նուազեցրել էր զգայարաններս մանաւանդ տեսողութիւնս:

Եւ յիշատի, եթէ մի քանի վայրկեան ես աւելի տեսնէի իմ դրութիւնս, իմ սիրտը անպատճառ կը գնար: Բարեբաղդաբար այդ րոպէին ինձանից մօտիկ խորուած փափկասուն տիկնիկներից մէկի սիրտը գնալով՝ անցնելու ճանապարհ ճեղքեցին նրա համար և ինձ որպէս բռնի թըրեցին օգնութիւն հասցնելու:

Ի հարկէ դժուար չէր օգնելը. շրջադեպտի և թիկնակալի (Կորսէտի) կապերի արձակելը, լանջը ջրով սրկելը և թարմ օդը կը վերականգնէին չնչառութեան և երակների շարժման կանոնաւորութիւնը և ողեսպառ հիւանդը կը կենդանանար: Բայց և այնպէս պարտաւոր եմ խոստովանել, որ այդ հիւանդը, որին կանչուած էի օգնելու, ինձ եւ օգնեց: Այդ օգնեցաւ տիկնիկ սթափեցնելով հաղիւ հաղ հասայ իմ սենեակի և բոլորովին ուժասպառ և քրտնաթթվալի ընկալ անկողնակալի վերայ: Միայնական ձախ զանգալը սթափեցրեց ինձ: Հաշին թէ ես սպասում էին կաթսայից, բայց նա չեկաւ, ինչպէս չեկաւ և երեկոյնան ընթերցում: Երեկայնութիւնս ինձ հեռու հեռու էր տանում, Եւ կարծես թէ գրում էր 1882 թ. ուխտաւորի վերջը, թէ «ինչեւ մի երեկոյ ամենայն հայոց կաթսայից մեծ ճակեւրոյթ չալտի ունենար. — եկաւ երեկոյն հայերին և հայուհիներին, հեռաւոր

*) Մ. Փաղիաղեանց «Ճանապարհ» երկ 167.

ու մօտաւոր գիւղերի տանուտէրներին ու թէթիւղաներին հրաւիրելով: Որքան հոգեկան միութարութիւն պիտի պատճառէր ուխտաւորներին և որքան սերտ կապով պիտի կապէր նրանց վեհափառին հետ... Երեկայնութիւնս նկարագրում էր, թէ ինչ տըպաւորութիւն պիտի գործէր 20—25 հազարանոց ամբողջ վերայ, եթէ նոյն երեկոյ տղտիս վեհափառ Հայրապետը շրջապատած բարձրաստիճան եկեղեցականներով և ազգիս երեկոյնս լիւր բարձր կոչման համաձայն փառքով այցելէր: Վաղարապետը և այն տեղերը ուր բանակ էին դրել հեռաւոր տեղերից խմբուած ուխտաւորները: Հոռվմէական կաթսայիկութեան մեծ ոյժը արդեօք այդպիսի հանդէսների մէջ չէ ծածկուած *): Վշտացած ուխտաւորի դիտողութեան առաջին կէտը փոքր ինչ վիճելի է. բայց երկրորդը՝ բոլորովին ճշմարիտ է: Եւ համոզուած եմ, որ մի քանի հոգեւոր միութարական և խորտաւորական խօսքեր գորաւոր սպեղանի կարող էին լինել և ամօքը ու սփոփել կոկիծը այն պալարների, որ մտրակների շառաչը և հրացանների կոթերը թողել էին ուխտաւորների մարմնի վերայ: Բայց դուք հակառակ, Տիրոջ խօսքի ծաւալող մարդոսները մտնելին խուժան ամբողջ մէջ և նոյն իսկ իջման ս. Տաճարի դրանը, Ներսէս Վրդեղեղանի մօտ վաճառում էին Բիբլիական ընկերութեան հրատարակութիւնները: Բարեբաղդաբար նկատեցին այս յանդուգն խաղաղականութիւնը, որ, դուրս վանեցին նրանց, Սակայն կարեւր էր խաղաղ արտաքսել դուրսը գտնուած ամբողջ հազարաչափութիւնից... Այս կարեւր էր, եթէ Մայր Աթոռը ունենար իւր հրատարակութիւնները՝ Հայաստանեայց գաւալի հոգեւոր և բարոյական պահանջներին:

*) Գ. Ս. Փիլիսիսից մինչև Նշմաժին:

աղջկայ հետ ամուսնանալու:

— Ճշմարիտ:

— Միթէ կարող եմ ես այդքան աւանածութեամբ տեսնել:

— Բայց քահանաները այդ չգիտեն:

— Գուր կարող էք նրանց յայտնել:

— Անկարելի է, չեն հաւատաւ:

— Բայց մի բան, որ ճշմարիտ իրողութիւն է:

— Չեմ կարող հաւատացնել, նրանք կը կարծեն, թէ զիտմամբ ենք այդ բանը հնարել:

— Բայց չեն տեսնիլ, որ ես եմ հօրեղոր տանը չեմ ապրում:

— Այդ դեռ չէ կարող ապացուցանել, որ հօրեղորը արտաքսել է ձեզ իւր տնից:

— Ինչ պէտք է անեմ ես ուրեմն:

— Եթէ օր Աստղիկի ընկերութիւնը թանկ է ձեզ համար, դուք պէտք է իմ խորհուրդին հետեւէք:

— Բայց ես հնար չունիմ ասացի:

— Անկարելի է, սիրելի բարեկամ, դուք գիտէ ի սէր ձեռ պապայայ երջանկութեան պիտի աշխատէք այդ գործը գլուխ բերելու: Գնացէք ձեր հօրեղոր մօտ, ներողութիւն խնդրեցէք նրանից, հաշտուեցէք նրա հետ և նա աշուշտ կ'օգնէ ձեզ:

— Իմ հօրեղորը մօտ... աւելի չուտով ես զոխեմ կերթամ, զայրացած պատասխանեց Պետրոսը և ասանք իւր խօսակցին ողջունելու՝ հեռացաւ նրանից:

— Չմոռանաք իմ խորհուրդը, Պետրոս բէկ, չմոռանաք իմ խորհուրդը, ձայն տուեց երիտասարդի ետեւից բարեկարգիչը և վերադարձաւ առաջնորդարան:

(Կը շարունակուի)

համապատասխան բովանդակությունները
երկուսից մեկը հրատարակելու կար, որ
բաժանված անհատական տեսարան ու-
նեք և բազմությունները վերայ ուրախ
սպասարկվում են զործում: Նորին
զուգահեռ, նորին խաղը, նորին պարերը և
երգերը, որ նախընթաց երեկոյին տե-
սանք, կրկնվում էր և այս երեկոյ-
միայն առաւել եռանդով, և աշխու-
ժով: Սրա պատճառը զուգէ այն էր,
որ ուխտագրող իւր սրտի ուխտը կա-
տարուած տեսնելով:—ս. Միւստի
կաթնան մի քանի անգամ տաք
տաք համալուրով իրաւունք էր հա-
մարում ուրախանալ, քէֆ անել, ե-
րեկոյան քէֆը մի տեսակ նախաու-
նակ էր: Թափառելով այդ ուրախա-
նացող խմբերի շուրջը, ակամայ և ձեռ-
սիրտն ուրախանում է, մանա-
ւանդ երբ տեսնում է, որ նրանց
քէֆը պատշաճի սահմանից չէ դուրս
գալիս: Բոլոր ժամանակ մի գէպը ան-
գամ ինձ չպատահեցու տեսնել, որ
անվայելուցիկ երբեք, պաշտոյց համա-
րուէր: Այն ժամանակ էր, որ հրապառ-
ւած կանթեղները և լապտերները առ-
կայծելով հանգչում էին: Նրանց լոյ-
սի հետ խաղաղում էր և ուրախացող
ամբողջ և կամայ կամայ քուն մըտ-
նում ի հարկէ Ազատական խորանի
առեղակալը երկնից կամարի տակ:
Մենք էլ, ընթերցող, գրաւոր խաղաղ
քնի հետ աւարտեցք մեր տեսածի,
զննածի և նշմարածի նկարագիրը: Թէ և
ես կարող էի ձեռ տակաւին չառ բան
պատմել, մանաւանդ թէ ինչպէս հե-
տեւել օրից սկսեցին ուխտագրողները
ուղի ընկնել, ինչպէս համեստ, բայց
լիազատ ճաշ էր պատրաստուած ե-
րեքըստի օրը վեհապետում պատուա-
ւոր ուխտագրողների համար, և վեր-
ջապէս ինչպէս մենք Քարիմի ձեռ-
քից հրաշքով ազատուեցանք: Այս ա-
մենը գուցէ հետաքրքրական լինի
բայց մենք ստիպւում ենք թողնելու:
Յոյս ունիմ թէ ընթերցողը զգում
է, որ եթէ ես ներկայացրի նրան Սա-
լիանից էջմիածին իմ ուխտագրող ու-
ղիւթները նկարագրելով:—նպատակ
անապատական միտումներից և ցու-
ցամոլութեան անարգ գիտումներից
օտար է եղել: Եթէ պաշտօնական
զբոյս զմեռեցիք ազատ թույլներս նուր-
իւր ևս աչս նկարագրելով:—առաջնորդ
եմ ունեցել Սիօնի տարիւտը նուա-
զողի աւանդը: «Պատմեցէք զՍիօնի»,
զոր սիրէք զՏէր:» Որովհետեւ «Առ-
կայծեալ յոյս կենդանութեան ազդիս
չգոյ այլ բայց ու Աթոռոյն Արարաւո-
եան Սիօնի և ի գերագահ քահանա-
յապետութենէն նորա»: (Ներսէս Աշ-
տարակցի 1816 թ. փետր. 3-ին գրած
նամակում):

Բժ. Արամ.

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Չաթալլինի (Թիւրքիա) պաշտ-
պանողական դիմը այնպէս ամրա-
ցրած է, որ մեծ նաւատորմից է
պետք, որ կարելի լինի տիրել նը-
րան:
—Լրագիրները հաղորդում են, իբր
թէ Բ. Գուրը վճռել է բոլորական
կառավարչներին հրաժարականը պա-
հանջելու:
—Ռուսական կուսակցութեան բոլ-
որները ծննդեան առնելից յետոյ
պատգամաւորութիւն են ուղարկելու
Պետերբուրգ:
—Թիւրքիան Բոլորականի սահմա-
նադրում նշանակել է հինգօրեայ
կարանտին:—Թէ և դրան կարիք չկայ—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

«ՆՈՐ - ԳՍՐ»-ի

ՀԻՄՆՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

23 ԴԵՍԵՄԲԵՐԻ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. Ճանապարհներ

Հաղորդակցութեան միջոցով այս-
օր, իւր յօդուարի օրը արժանա-
ցաւ Բարձրագոյն այցելութեան:
Նրան շնորհաւորեցին Օգոստոսիւս-
քանանիքի անդամները շատերը,
գիւլամետիկական խումբը և 70-ից
աւելի պատգամաւորութիւններ:

«Собрание узаконеніи»-ում հրա-
տարակուած է Պետերբուրգ-Ալեքս-
եան վաճառականական բանկի
կանոնադրութիւնը: Բանկի կառա-
վարչներն են. Յակոբ, Ղազար
և Բօրիս Պոլեակովները, Լեմէշե-
վսկին և Լեւանդաւոն: Բանկը բացվում
է Պետերբուրգում, միւսոյն ժա-
մանակ իրաւունք ունենալով ուր
որ հարկ լինի ձեռլ հաստատելու:
Հիմնական գրամալուխն է մի մի-
լիոն ռուբլի, որ 4000 ալկիւլի
հրատարակմամբ է կազմուելու:
ԼՕՆԻՍՆ. Գօշենը կարենէին մա-
նակցելով սպասում են, որ վո-
փոստութիւններ կլինին միջնորդու-
թեամբ մէջ: Ստում են, որ արտա-
քին գործերի միջնորդ Իգլուէլը
և Հնդկական միջնորդ Կրոստը
հրաժարական կտան, իսկ նրանց
տեղը կը բռնեն Սալսերիւնի և
Նօրգըրուկը:

Լօրք-մէրի մօտ նախաձաշին
բոլորական պատգամաւորութեան
անգամ Կալլէմը շնորհակալու-
թիւն յայտնեց Անգլիայի գէպի
Բոլորական ցոյց տուած համա-
կրութեան համար և յայտարարեց
որ բոլորները ալուհետեւ ևս կը
գործեն այնպէս, ինչպէս գործում
էին մինչև այժմ, որպէս զի բոլո-
րովին անկար դառնան:

24 ԴԵՍԵՄԲԵՐԻ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. «Journal de St.-
Petersbourg»-ը Բատտեմբերգեան իշ-
խանի Բոլորական վերադառնալու
մասին տարածուած լուրերի առ-
թով ասում է, որ կեղծ-ժողովը
կրկին նրան իշխան բնութիւնով կարող
չէ լուսալ, որ բոլոր պետութիւն-
ները համաձայնութիւն կը յայտ-
նեն այդ բանին, ուստի և Բատ-
տեմբերգի Բոլորական գալը կլինէր
վերին աստիճանի քմահաճ վար-
մունք և ուղիղ հրաւեր մարտի:
Այդ փաստը երկպառակութեան նոր
սերմեր կաւելացնէ արդէն եղած-
ների վերայ: Գա գուցէ համապա-
տասխան է ստուերում ծածկուած
որոշ մտադրութիւններին, բայց մեծ
փաստը կստաւնայ դա արեւելի
խաղաղութեան և ընդհանուր
հանգստութեան: Ահա թէ ինչի
մինչև իսկ Ռուսիայից դուրս չեն
քաջալերում այս նախագիծը, և
ոչ ոք չի համարձակուել նրան
պաշտպանելով իւր վերայ առնել
պատասխանատուութիւնը: Այս պատ-
ճառով էլ, կարելի էր լուսալ, որ այս
նախագիծը չի իրագործուել, եթէ

բոլորական կառավարչներ լինայ
ծննդում բանեցնելու համար:

—Չառաղան թերթերից տեղեկա-
նում ենք, որ եւրոպական պետու-
թիւնները այս րոպէիս 13 միլիոն
պատրաստի զօրք կարող են ոտքի հա-
նել:

—Աւստրիան զօրեղապէս ամրաց-
նում է իւր սահմանի բերդերը ամեն
տեսակ պատերազմական միջոցներով
և զէնքերով:

—Գերմանիան ծառայութեան է կան-
չում յունվարից այն զինուորներին,
որոնք արձակուող են ստացել դեռ
իրենց ծառայութեան երրորդ տա-
րեջջանը չլրացած:

—Գերմանիայում ժողովրդի մէջ
չառ տեղեր ստորագրութիւններ են
կազմվում, որով բողոքում են իշխա-
տագի՝ պատերազմական օրինակի
քննելու համար կազմած յանձնա-
ժողովի վճռի դէմ:

—Իրլանդիայում օր օրի վերայ
չառանում են անկարգութիւնները:
Լօրք Չէլսիլի հրաժարականը ուրա-
խացել է իրլանդացիներին, որոնք
չառ տեղեր այդ առթիւ հրախաղու-
թիւններ են տարել:

—Լոն XIII պապը Նիւդեան տօ-
նի միջոցով ընդունելով կաթօլիկ
հոգեւորականութեան, մի խիստ ճառ-
է խօսել իտալական կառավարութեան
դէմ:

—Չուլիցէրիայի գերմանացի ուսա-
նողները հրաւիրվում են հայրենիք
զինուորական ծառայութեան մտնե-
լու համար:

—Սպանիայից կրկին վրդով լուրեր
են ստացվում. Զօրիկայի հասարա-
կապական կուսակցութեան պատ-
րաստում է նոր «պրօնունցիալիզմ»,
որի դէմն առնելու համար միջոցներ
է գործ դնում կառավարութիւնը:

—Լօնդօնի Պարիզի և Պետերբուր-
գի չինական նախկին դեսպան Գէնդը
նշանակուած է Չինաստանի արտաքին
գործերի բարձրագոյն ժողովի անդամ:
Գէնդը հետեւում է անգլիացիների
խորհուրդին և վեճական ձայն ունի
ժողովում:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պօռպէս քաղաքի մօտերում
հոր փորելիս գտել են քաղաքի մի
հին փողոց, որի երկու կողմերից չար-
ուած են եղել մահաբաններ ար-
ձանագրութիւններով ինչպէս յայտ-
նի է: Պատմական այն երկու քա-
ղաքներից մինն է, որ վեհովի
հրադիւային լաւայով ծածկուեցաւ,
բայց վերջնափորելով հանեցին գետ-
նի տակից: Այժմ նոր բացուած
փողոցներում աւելի աչքի են ընկ-
նում անաղին մարդաբաններ իս-
կական մեծութեամբ:

Մի դժուար դրութիւն:
Պարիզի հաշկաւոր հասարակական
գրադարանի վարչութիւնը մեծ գծուա-
րութեան մէջ է և չէ իմանում, թէ
ինչպէս զետեղէ... գաւառական թեր-
թերը, որոնց թիւը օր օրի վերայ
չառանում է: Ըստ երեւոյթին վար-
չութիւնը խնդիր պետք է ներկայա-
ցնէ, որպէս զի մի առանձին տեղ
տան իրենց այդ թերթերը զետեղե-
լու համար: Իսկ հայոց թերթի խր-
քագրութիւնը տեղ չէ գտնում զետե-
լու... չձախուած թերթերը:

քաղաքական լայանի կեդրոններում
չգտնուէին մարդիկ, որոնք վճռել
են խանդարելու խաղաղութիւնը և
պետութիւնների մէջ համաձայ-
նութիւն կայանալուն:

25 ԴԵՍԵՄԲԵՐԻ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ. «Нов. Вр.»-ն հա-
ղորդում է, որ Անդրկասպեան շը-
ջանի հրամանատար գեներալ Կո-
մարովը կանչուած է Պետերբուրգ,
և թէ դա կապ ունի Անդրկասպեան
անկախ շրջան կազմելու հարցի
հետ:

ՍՕՖԻԱ. Բոլորական կառավա-
րչները հաղորդում են, որ իբր
թէ նրանք Բատտեմբերգին չեն
խնդրել Բոլորական վերադառնա-
լու:

ՎԵՆԵՍԱ. Այստեղ հաստատում
են, որ իբր թէ Բատտեմբերգի
տեսակցութիւնը կեղծում բոլորա-
րական պատգամաւորների հետ
անձնական բնաւորութիւն ունեն:

Կ. ՊՈԼԻՍ. Սուլիշանը այստեղ
հրաւիրեց բոլորական գիմադիր
կուսակցութեան պարագլուխ Յան-
կովին:—վերջինս բոլորական մի-
նիստութեան մէջ մտնելու մա-
սին բանակցելու համար:

ՎԵՆԵՍԱ. Միջնորդութեան «Frem-
denblatt» թերթը Բատտեմբերգի
Բոլորական վերադառնալուց առա-
ջանալիք հնարաւոր հետեւանքների
մասին համակարծիք է «Jour. de
St. Petersburg»-ի հետ: Լրագիրը ա-
սում է, որ պետութիւնների Բե-
լին դաշնադրութիւնը ամբողջու-
թեամբ պահպանելու ցանկու-
թիւնը արդէն պետք է բոլորներ-
ին համոզէր, որ ոչ մի ձեռ-
նարկութիւն, որ կարող է փոխգ
սպառնալ խաղաղութեան, կարող
չէ քաջալերութիւն գտնել:

«ՆՈՐ-ԳՍՐ»-ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Մօզզօկ պ. Գ. Է. Ինչպէս «Նոր-
Գար»-ի միւս համարները, նոյնպէս և
№ 210-ը իւր ժամանակին ուղար-
կուել է ձեռ քաղաքի բաժանորդներին:
Այդ մասին պատասխան վարչութիւնը
ինչպէս կարգն է ստացական է տուել
մեզ: Խնդրում ենք յատուկ, որ համար-
ները պահանջէք այդտեղի պատա-
ւին վարչութիւնից և եթէ չստանաք,
անմիջապէս հաղորդէք մեզ այդ մա-
սին, որպէս զի խմբագրութիւնս կա-
րողանայ գանջատուել:

Ալիալիա պ. Գ. Ինչպէս «Նոր-Գար»-ի
№ 214 և 215 ձեռ ուղարկուած է:
Այդտեղի պատասխանը որոնեցէք և
կը գտնէք և եթէ չստանաք, յայտ-
նեցէք մեզ:

Սալիան պ. բժ. Ար.—ին:
Չեր մատնախօսական ակնարկը Գ.
Չուբարի «Բարեգործներ» մասին այս
տարի չպիտի կարողանանք հրատա-
րակել:

Բագու. Նոր-Գորդին «Ողորմութիւն»
թարգմանական գրուածքը ստացանք,
առաջիկայ տարին կը հրատարակուի:

Խարկով պ. Գ. Չուբ. «Պալատ և
Խորթի» հրատարակութիւնը մնացա-
ռաջիկայ տարուայ համար Սպասում
ենք ձեր նոր աշխատութեանը:

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆՈՒՐ ՍՊԱՆՈՒՐԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԾՕԿՕԼԱԴ
Ս. ՍԻՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
(II. 4657) 51—43

Շուշեցի ՊՕԳՈՍ և ՋԱՎԱԶԻՐ ԱՂԱՍԱԼԱՆՆԵՐԸ և բժիշկ Մ.
ՋԱԲԱՐԵԿԵԱՆՏԸ ցաւօք սրտի յայտնելով առջիններ իրենց գը-
տեր և վերջինը իւր ամուսնու — Հեղինէի մահը, խնդրում են բա-
րեկամներին և ծանօթներին շնորհ բերել յուզարկաւորութեան,
կիրակի, առաւօտեան 10 ժամին, գեկտեմբերի 28-ին, Միքայէլեան
փողոց, № 40 տնից Կռկիայի Թանգիան եկեղեցին:
1—1

ՅՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԻՍՏՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.
Ուղիղ և կանոնաւոր երթևեկութիւն Մարտիլի և Բաթումի մէջ:
Չորեքշաբթի, յունվարի 7-ին, «ՄԻՆԳՐԵԼԻԱ» (Mingrelie) շո-
գենաւը, նաւապետ «ՃԻՅՈՒՆ» (Jiboin) դուրս կը գալ Բաթումից դէ-
պի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսոն, Կ. Պոլիս և Մարտիլ:
Տեղեկութիւնների համար գիմել ընկերութեան գործակալներին
Բաթումում պ. ԳԱՐԱՆԻՍԻՆ, Թիֆլիսում պ. ԲԵՆՈՒՆ, նախկին գա-
լերէյա Արժուրիներ Ձ 103.
3—1

Համաձայն հրամանի Վիճակային Կոնսիստորիայի Հայոց Վրաս-
տանի և Իմերէթի, առաջիկայ ԿԻՐԱՍԷԻ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-ին
ս. պատարագից լիտոյ պիտի կատարուի Թիֆլիսի ԿԱՌՈՒՂԱԿԷՆ
ս. Առաւածածնայ (ս. Գէորգ) եկեղեցւոյ ՆՈՐ ԵՐԵՑՓՈՒԱՆԻ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ, ուստի և սրանով հրաւիրում են նոյն եկեղե-
ցու ծխական ժողովրդականները ներկայ լինելու ընտրութեան
լիշեալ օրը առաւօտեան ժամը 11-ին:
1—1